

Збільшення державних витрат, передусім соціальних, сприяє державним дефіцитам, інфляції, гальмуванню зростання доходу і спаду виробництва.

У поглядах неокласиків та прихильників ліберальних концепцій є визначальні спільні риси:

- а) максимальне обмеження впливу держави на економічні процеси, що може бути забезпечене лише шляхом приватизації;
- б) створення можливостей для реалізації прояву ринкових сил шляхом ліквідації дефіциту державного бюджету, зменшення податків на підприємців і скорочення соціальних витрат;
- в) забезпечення стабільності національної грошової одиниці та її купівельної спроможності.

Література

1. **Всемирная история** экономической мысли. – М.: Мысль, 1988, т. 2. – С. 95-98.
2. **Patinkin D.** Money, Interest and prices, Second Edition. – New York, 1965. – 240 p.
3. **Маршалл А.** Принципы политической экономии, т. 1. – М.: Статистика, 1984. – 405 с.
4. **Хаберлен Г.** Процветание и депрессия. – М.: Финансы, 1960. – 395 с.
5. **Fridman M.** Theoretical Framework for Monetary Analyz. – N.V. – 1971. – P. 3.
6. **Харрис Л.** Денежная теория/ Пер с англ. – М.: Прогресс, 1990. – 541 с.
7. **Stadies in Quantitative Theory of Money.** Ed. By Fridman M. University of Chicago Press, 1956. – P. 4.
8. **Ftidmen M.** Optimum Quantity and Money and other Essays. L., 1969. – P. 89.
9. **Мэнкью Н. Грегори.** Макроэкономика. – М.: Статистика, 1994. – 260 с.
10. **Долан Э. Дж, Кэмпбелл К.Д., Кэмпбелл Р. Дж.** Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – М.-Л.: Нева, 1991. – 255 с.

УДК 336.2

*Ст. викл. В.М. Крочук – Прикарпатський інститут
ім. Грушевського, МАУП*

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КОНТРОЛЮ ВАЛОВИХ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ У ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто та проаналізовано особливості формування контролю доходів та витрат транспортного підприємства. Запропоновано класифікацію методичних прийомів проведення аналізу фінансової звітності та застосування експрес-аналізу податкової звітності.

Senior teacher V.M. Krochuk – Inter-regional academy of personnel management

Principles of forming of control of gross receipts and charges are in financial-economical activity of transport enterprises

The features of leadthrough of audit of profits and charges of a transport enterprise are considered and analysed. Classification of methodical receptions of leadthrough of analysis of the financial reporting and application of expert-analysis of the tax accounting is offered.

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиріччя світові фінансові ринки значно інтегрувались. У багатьох країнах, водночас і в Україні, скоротився обсяг втручання держави в економіку. Здебільшого поширився спектр фінансових можливостей транспортних підприємств на фондових ринках, ринках позичкового капіталу, міжнародних ринках товарів та послуг. Поряд з підприємствами малого та середнього бізнесу функціонують більш

складні системи: великі підприємства, промислово – фінансові групи, корпорації, концерни тощо. Контролювати законність економічних дій і фінансових операцій у таких господарчих об'єднаннях дедалі стає складніше. Внаслідок швидкоплинних змін одночасно змінюються і стають більш досконаліми незаконні способи збагачення і схеми відмивання незаконно отриманих доходів, створення фіктивних фірм, що у підсумку призводить до ухилення від сплати податків. Статистика свідчить, що кожне друге підприємство в Україні є збитковим. З іншого боку, підприємства малого та середнього бізнесу потерпають від податкового тиску. Мета таких суб'єктів підприємницької діяльності – "мінімізація та оптимізація" податків, зменшення податків шляхом дотримання чинного законодавства. У протилежному випадку такі підприємства не витримують конкуренції з великим бізнесом.

Мета цієї публікації: теоретичне обґрунтування виконання завдань державного управління, зумовлює необхідність підвищення та ефективного державного фінансового контролю, чіткість формулювання податкових законів.

Основна частина. "Стратегією розвитку системи державного фінансового контролю, що здійснюється органами виконавчої влади" [5] передбачено запровадження нових форм контролю, які б забезпечили "перехід від контролю, який здійснюється після завершення фінансово-господарських операцій, до контролю, який передуює прийняттю управлінського рішення або здійснюється на стадії його виконання". Такою новою прямою формою контролю є декларована гармонізація податкового і бухгалтерського обліку, яка зблизила ці два обліки не зважаючи на відсутність терміну "податковий облік", який насправді існує.

Прийняття Положення про порядок розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку 29.12.2006 р.(додаток, форма №7) [1] не здійснило зближення та об'єднання бухгалтерського та податкового обліку.

Однією з ключових проблем організації оподаткування взагалі та оподаткування прибутку підприємства зокрема є невідповідність показників бухгалтерського та податкового обліку. Внаслідок чого підприємства, які мають позитивні фінансові результати за даними бухгалтерського обліку, далеко не завжди є прибутковими з точки зору державних контрольних органів, тобто мають нульовий і навіть від'ємний об'єкт оподаткування з податку на прибуток.

Засновникам (власникам), інвесторам, трудовим колективам, органам, до сфери управління яких належать підприємства, інформація про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів є необхідною. Проте інформація про конкретні і специфічні для кожного підприємства причини невідповідності елементів податкових баз показникам фінансової звітності не знайде застосування при прийнятті користувачами управлінських рішень.

Форма № 7 є новим інструментом контролю фіскальним органам [1, 2]. До її появи не було законодавчо встановленого звітного документу, що відображав інформацію про розбіжності податкового і бухгалтерського обліку. Без наявності інформації про такі розбіжності неможливо впливати на діяльність транспортного підприємства. Однак практичної цінності при прийнятті управлінських рішень для внутрішніх та зовнішніх користувачів, на нашу думку, вона немає.

Системна мета контролю валових доходів та витрат фінансово-економічної діяльності транспортних підприємств полягає у забезпеченні ефективності функціонування економічної системи. Галузева та виробнича ціль охоплює технічні, технологічні, організаційні, економічні та фінансові аспекти забезпечення ефективності функціонування суб'єктів виробничо-господарської та фінансово-економічної діяльності на галузевому та виробничому рівні.

Вважаємо, що проведення контролю правильного визначення валових доходів та витрат є не тільки поглиблення поточного стану фінансово-економічних процесів та тенденцій їх розвитку для сприяння прийняття обґрунтованих рішень щодо управління цими процесами, а також недопущення здійснення підприємствами протизаконних дій, фінансових операцій та зменшення податкового тиску законним методом.

Контроль проведення правильного визначення доходів та витрат транспортного підприємства повинен складатися з таких етапів: аналіз динаміки обсягу реалізації наданих транспортних послуг; аналіз витрат транспортних послуг; аналіз грошових потоків; аналіз співвідношення темпів зростання продуктивності праці та заробітної плати; аналіз основних фондів (наявність, склад і структура, оцінка забезпеченості підприємства основними фондами, аналіз зносу фондів, ефективності використання, а також амортизаційних відрахувань); аналіз використання паливно-енергетичних ресурсів; аналіз прибутку та рентабельності; розрахунок фінансових коефіцієнтів (показників платоспроможності (ліквідності); фінансової стійкості; ділової активності); аналіз дебіторської заборгованості; аналіз кредиторської заборгованості (випереджальне зростання кредиторської заборгованості порівняно з дебіторською свідчить про погіршення фінансового стану транспортного підприємства); порівняльний аналіз структури валових доходів та валових витрат з податку на додану вартість та податку на прибуток.

Кожен з цих етапів проведення контролю є необхідний для визначення оптимальних параметрів фінансової стійкості транспортного підприємства.

Для вирішення поставлених завдань (оптимізації перевірки), ефективним інструментом при проведенні незалежної перевірки – це експрес-аналіз фінансової звітності. Його основна мета – надати загальну оцінку майнового стану суб'єкта господарювання, визначити обсяг залучення засобів, його ліквідності та платоспроможності, виявити основні тенденції та зміни [3]. При цьому у доповнення до вже існуючого експрес-аналізу фінансової звітності під час проведення незалежної аудиторської перевірки на транспортному підприємстві, на нашу думку, доцільно проводити аналіз податкової звітності, а саме аналіз з нарахований податків на:

- податок на додану вартість;
- податок на прибуток підприємства;
- податок з власників транспортних засобів.

Мета такого аналізу є визначення статті витрат, які істотно вплинуть на зменшення прибутковості підприємства, та стан оновлення транспортного парку підприємства, що дасть можливість виявити основні тенденції ефективності транспортної діяльності підприємства. Окрім цього, при такому ме-

тоді аналізу фінансового стану підприємства, аудитор виявляє статті витрат, які були недоцільні з точки зору економічної діяльності підприємства та на майбутнє врахувати відповідними підрозділами (відділ стратегічного планування, відділ бюджетування та інші) при прийнятті ними управлінських рішень, а також зафіксувати їх в обліковій політиці підприємства.

На нашу думку, експрес-аналіз податкової звітності можна представити у вигляді декількох етапів (рис. 1).

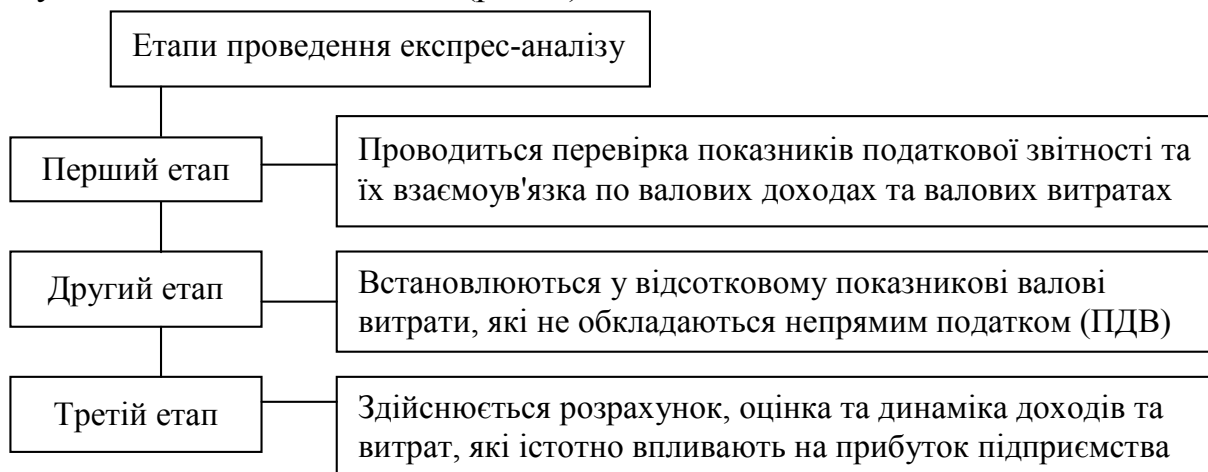

Рис. 1. Етапи проведення експрес-аналізу податкової звітності

На першому етапі проводиться порівняльний аналіз валових доходів та валових витрат, які взяті з Декларації про прибуток за певний звітний період та Декларацій про податок на додану вартість за три місяці, які відповідають вибраному звітному періоду.

На другому етапі (табл. 2) встановлюємо у відсотковому значенні показники валових витрат, які не обкладаються непрямим податком, а саме податком на додану вартість.

Табл. 2. Другий етап податкового експрес-аналізу

Витрати	Сума, тис. грн.	ПДВ, тис. грн.	%
Оплата праці	271,81	54,36	50,81
Нарахування на оплату праці	90,35	18,07	16,89
Інші витрати:			
послуги банку;	3,32	0,66	0,62
відсотки за кредит;	14,45	2,89	2,7
придбані експортні операції;	—	—	—
послуги, які не обкладаються ПДВ	25,0	5,0	4,68
Амортизація	130,06	26,01	24,31
Всього	534,99	106,99	100

На третьому етапі здійснюється розрахунок доходів та витрат, які істотно впливають на прибуток підприємства. При оцінці та динаміці доходів у запропонованому аналізі до розрахунку належить сума кредитового сальдо з рахунку 641 "ПДВ" та сума прибутків суб'єкта господарювання за проаналізований період. Варто зазначити, що на цьому етапі планують суму валових витрат, яка істотно вплине на формування в майбутньому прибутку та розраховують суму податків (з похибкою до 5 %), які в майбутньому будуть сплачені у дохід бюджету.

Отже, у запропонованому експрес-аналізі відбирається та розраховується невелика кількість найбільш істотних показників валових доходів та валових витрат.

Висновки. Таким чином, можемо зробити висновок, що, використовуючи запропоновані нами особливості проведення контролю доходів та витрат, а саме показники відносно обсягу реалізації та податкового експрес-аналізу, які впливають на фінансовий стан транспортного підприємства, будуть мати більшу ступінь надійності і об'єктивності від тих, що існують і здійснюються на сьогодні.

Запропоновані у статті заходи рекомендуємо використати органам Державної податкової адміністрації, Державній контрольно-ревізійній службі та незалежним аудиторським фірмам при проведенні ними перевірок суб'єктів господарської діяльності. Перспективними ж напрямками такого роду досліджень мають стати дослідження, спрямовані на пошук ефективних управлінських рішень у фінансовій сфері діяльності підприємств.

Література

1. **Положення** про порядок розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2006 р., № 1316.
2. **Лист міністерства фінансів** України про розрахунок податкових різниць та МСБО від 11.05.2007 р. № 31-34000-30-5/9663. Дані Інтернету.
3. **Базась М.Ф.** Методика та організація фінансового контролю: Навч. пос. – К.: МАУП, 2004. – 440 с.
4. **Мак Кензі Венді.** Посібник FINANCIAL TIMES з аналізу та використання фінансової звітності. – К.: Наук. думка, 2003. – 280 с.
5. **Філімоненко О.С.** Фінанси підприємств: Навч. пос. – К.: МАУП, 2003. – 287 с.
6. **Шутов М.І., Бабенко В.А., Стоянова Н.М.** Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика). – Одеса: Юридична література, 2004. – 132 с.

УДК: 336.71: 330.14

Асист. В.А. Вареник – Львівська КА

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДЕПОЗИТНОГО ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ БАНКУ

Проведено системний аналіз праць окремих вітчизняних та зарубіжних вчених, що стосуються визначення поняття "банківський депозит". Запропоновано комплексну класифікацію банківських депозитів та наведено певні вади депозитного формування банківського капіталу.

Assist. V.A. Varenyk – L'viv commercial academy

Main aspects of banking capital deposit forming are directed here

Systematic analysis of works of individual native and foreign scientists, which refers to the term "banking deposit" realizes in this article. Complex classification of banking deposits is suggested and some defects of banking capital deposit forming are directed here.

У ринковій економіці банківські установи виконують роль фінансових посередників, що дає змогу залучати великі суми вільних грошових капіталів і заощаджень, вкладаючи їх у різні види активів, які приносять дохід. Специфікою банківської діяльності є те, що банк оперує переважно залученими коштами, тобто чужими грошима. Залучення вільних грошових коштів юри-